

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Nc/2/2025
Identifikačné číslo spisu:	2119201868
Dátum vydania rozhodnutia:	09.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Erika Šobichová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:2119201868.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne: O.. G. S., narodená XX. I. XXXX, Q., K. H. H.Ñ. XXXX/XX, zastúpená advokátom JUDr. Mariánom Ševčíkom, CSc., so sídlom v Bratislave, Nezábudková 22, proti žalovanému: D. I., narodený XX. E. XXXX, Q., K. U. XXX/X, zastúpený spoločnosťou Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Trnava, Hlavná 31, IČO: 36 865 281, o určenie existencie vecného bremena, o návrhu žalobkyne na vylúčenie sudkýň Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Aleny Adamcovej, JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Viery Nevedelovej z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2Cdo/31/2025, takto

rozhodol:

Sudkyne Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Alena Adamcová, JUDr. Mária Trubanová, PhD. a JUDr. Viera Nevedelová nie sú vylúčené z prejednávania a rozhodovania sporu vedeného na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2Cdo/31/2025.

Odôvodnenie

1. V konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 2Cdo/31/2025 vzniesla žalobkyňa námietku zaujatosti voči členkám senátu 2C JUDr. Alene Adamcovej, JUDr. Márii Trubanovej, PhD. a JUDr. Viere Nevedelovej. Dôvodila, že žalovaný sa verejne vyjadruje, že si je istý výsledkom dovolacieho konania v jeho prospech, keďže zákonní sudcovia v tejto dovolacej veci sú blízkymi osobami žalovanej strany. Poukázala na zrejmy fakt, že predsedníčkou senátu NS SR, ktorý má vo veci rozhodovať, je JUDr. Alena Adamcová, je tu teda zhoda priezvisk, čo samo osebe ešte nezakladá možnú zaujatosť, ale v súvislosti s vyjadreniami a konaním žalovaného už áno. Vzhľadom na zhodu priezvisk, ale najmä na prejavy žalovaného a jeho tvrdenia, že on má svoje spriaznené osoby, ktoré vo veci rozhodnú podľa jeho želania je potrebné, aby bola vopred preskúmaná nezaujatosť a nestrannosť všetkých členov senátu v otázke, či majú so žalovaným, resp. PZ žalovaného príbuzenský vzťah, či sú priatelia, či sa stretávajú, resp. či ho vôbec poznajú. Žalobkyňa a jej PZ sa dožadujú postupu podľa § 49 ods. 1 a 2 CSP, resp. postupu podľa § 50 ods. 1, ods. 2, ods. 3 CSP. Voči ostatným členkám senátu má PZ žalobkyne za to, že je tu náležitý postup podľa § 51 CSP, menovite ich však nevedel uviesť, keďže mu nebolo zloženie senátu oznámené. Túto námietku si uplatňuje v lehote 7 dní od toho, ako sa o uvedených skutočnostiach dozvedela, čo sa odvíja nielen od zhody priezvisk, ale od konkrétneho

konania žalovaného, t. j. jeho vyjadrení a demonštratívneho blokovania prístupovej cesty.

2. JUDr. Alena Adamcová vo svojom vyjadrení uviedla, že účastníkov konania osobne nepozná, pričom v prípade žalovaného ide len o jej menovca. Necíti sa byť zaujatá vo vzťahu k sporovým stranám, k ich právnym zástupcom a nemá vzťah ani k prejednávanej veci. Neexistujú žiadne skutočnosti, pre ktoré by mala byť vylúčená z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu.

3. JUDr. Mária Trubanová, PhD. vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti uviedla, že strany sporu nepozná, nie sú jej známe skutočnosti, ktoré by mohli zakladať odôvodnené pochybnosti o jej nezaujatosti ako sudcu v zmysle § 49 ods. 1, 2 a § 50 ods. 1 CSP. Vo veci sa necíti byť zaujatá, k stranám sporu, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní a ani k predmetu sporu nemá žiaden pomer. Ako sudkyňa sa ohradila voči verejnému vyjadreniu žalovaného, že v senáte budú rozhodovať jemu spriaznené osoby, pretože nemá vedomosť o tom, že je spriaznená osoba žalovaného alebo jeho zástupcu. Podľa názoru JUDr. Márie Trubanovej, PhD. neexistujú žiadne skutočnosti, pre ktoré by mala byť vylúčená z prejednávania a rozhodovania predmetného sporu.

4. JUDr. Viera Nevedelová vo svojom vyjadrení k námietke zaujatosti uviedla, že strany sporu ani ich zástupcov nepozná, nie sú jej známe skutočnosti, ktoré by mohli zakladať odôvodnené pochybnosti o jej nezaujatosti ako sudcu v zmysle § 49 ods. 1, 2 a § 50 ods. 1 CSP v predmetnom spore konať a rozhodovať, keďže k stranám sporu, ich zástupcom ani k osobám zúčastneným na konaní a ani k predmetu sporu nemá žiaden pomer.

5. Podľa článku XVIII Tretej hlavy Rozvrhu práce Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na rok 2025 v znení opatrení č. 1 až 8 účinného od 1. septembra 2025 (Spr 1794/24), o vylúčení predsedu senátu a sudcov trojčlenných senátov najvyššieho súdu (na základe voči nim vznesenej námietky zaujatosti), rozhoduje uznesením iný senát kolégia, na ktorom vykonáva súdnictvo namietaný predseda senátu alebo sudca. Senát rozhodujúci o námietke zaujatosti sa určuje náhodným výberom spomedzi zvyšných senátov kolégia, na ktorom vykonáva súdnictvo namietaný predseda senátu alebo sudca. Pokyn na pridelenie veci náhodným výberom vydá predseda senátu, ktorého člena sa týka námietka zaujatosti.

5.1. Náhodným výberom prostredníctvom elektronickej podateľne bola dňa 04. septembra 2025 vec pridelená na rozhodnutie o vznesenej námietke zaujatosti voči sudkyniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Alene Adamcovej, JUDr. Márii Trubanovej, PhD. a JUDr. Viere Nevedelovej do senátu 1C, vedená pod sp. zn. 1Nc/2/2025.

6. Podľa § 52 ods. 1 a ods. 2 CSP strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti. V námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužívajú.

7. Podľa čl. 48 ods. 1 veta prvá Ústavného zákona č. 460/1992 Zb. z 1. septembra 1992 v znení neskorších predpisov (ďalej len „ústavy“) nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi.

8. Podľa § 49 ods. 1 CSP je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

9. Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaniu sporu (veci), k nezaujatému prístupu k stranám (účastníkom), ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní; zámerom je tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Cieľu sledovanému uvedeným ustanovením zodpovedá aj právna úprava skutočností, ktoré sú z hľadiska vylúčenia sudcu považované za právne relevantné. Týmito skutočnosťami sú právne významné vzťahy sudcu, a to jeho vzťah: a) k sporu (veci), v rámci ktorého vzťahu by mal sudca svoj konkrétny záujem na určitom spôsobe skončenia konania a

rozhodnutia sporu alebo konania, b) k stranám sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na príbuzenskom alebo rýdzo osobnom (pozitívnom alebo negatívnom) pomere k nim, c) k zástupcom strán sporu (účastníkom konania), ktorý by bol založený na pomere vykazujúcom znaky vzťahu uvedeného pod b), alebo d) k osobám zúčastneným na konaní.

10. Citované zákonné ustanovenie predpokladá taký vzťah vlastného záujmu sudcu na prejednávacom spore (veci) alebo taký jeho osobný vzťah k stranám sporu (účastníkom konania), ich zástupcom, alebo osobám zúčastneným na konaní, ktorý by pri všetkej nožnej snahe o správnosť rozhodnutia ovplyvnil jeho objektívny pohľad na spor a v konečnom dôsledku by mohol viesť k vydaniu nezákonného rozhodnutia.

11. Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania, buď na základe oznámenia sudcu (§ 50 CSP) alebo na návrh strany (§ 52 CSP). Obsahom práva na prerokovanie sporu (veci) pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania sporu (veci) pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie sporu nestranným súdom je len povinnosť súdu prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia sporu (veci) pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

12. Rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 49 až § 58 CSP predstavuje výnimku z ústavnej zásady, podľa ktorej nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 38 Listiny základných práv a slobôd, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). Treba trvať na tom, že sudcu vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci možno iba výnimočne a zo závažných dôvodov, ktoré mu celkom zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom nezaujato a spravodlivo. V zásade platí, že v určitej právnej veci by mal rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z rozhodovania, ktorý zákonom predpokladaným postupom a zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmazení hroziaceho rizika, že by v spore mohol rozhodovať zaujatý a nie nestranný sudca. Pri posudzovaní týchto dôvodov v konkrétnej situácii je nutné prihliadať aj na rozsiahlu judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) a napokon aj na závery, ku ktorým dospela doterajšia súdno-aplikačná prax najvyššieho súdu.

13. ESLP pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (pozri napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k stranám sporu, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (pozri napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikáť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti [porovnaj tézu, že spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávaniu sporu, k stranám, ich zástupcom a osobám zúčastneným na konaní. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je, či obava strany

sporu je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno ale chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje z prejednávania a rozhodovania veci.

14. Je dôležité zohľadniť skutočnosť, že spoločenské vzťahy v najširšom slova zmysle sú vzťahmi vzájomného pôsobenia, kontaktu a interakcie medzi členmi spoločnosti; preto závažnosť, ktorá by založila pochybnosť o nezaujatosti zákonného sudcu (znamenala dôvod pre jeho vylúčenie z prerokovania a rozhodovania veci), môže aj pri zohľadnení tzv. teórie zdania uplatňovanej v judikatúre EŠLP nastať iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k sporu, stranám, ich zástupcom či osobám zúčastneným na konaní, dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne (porovnaj napr. I. ÚS 332/08). Rozhodovať nestranne nie je právom, výsadou či privilegiom sudcov. Ide o základnú povinnosť sudcov, o štrukturálny prvok súdneho systému.

15. Existencia oprávnených pochybností o nestrannosti sudcu závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či (úplne odhládnuv od osobného správania sa sudcu) existujú preukázateľné skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (pozri Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatosť dôležité, ale nie rozhodujúce, určujúce je to, či sa môže táto obava považovať za objektívne oprávnenú. Len nestranný súd totiž poskytuje stranám rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97).

16. Z judikatúry EŠLP a ústavného súdu možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podradiť prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, či sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k sporu, k stranám, k ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní disponuje.

17. Z hľadiska posúdenia opodstatnenosti stranou sporu vznesenej námietky zaujatosti nie je rozhodujúci jej osobný subjektívny názor, domnienka alebo úvaha. Nemožno preto bez ďalšieho brať na zreteľ len samotné pochybnosti namietajúceho o objektívnom a nestrannom rozhodovaní sudcu, ale vždy treba posúdiť skutočnosti, ktoré viedli k tomu, že strana pochybuje o objektívnosti sudcu. Vylúčiť namietaného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci možno až vtedy, keď je evidentné, že vzťah sudcu nie je stranou len tvrdý ale, že skutočne existuje a svojou povahou a intenzitou vykazuje znaky relevantné v zmysle § 49 ods. 1 CSP.

18. Senát 1C Najvyššieho súdu Slovenskej republiky posudzujúc opodstatnenosť vznesenej námietky zaujatosti z hľadiska existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu v zmysle § 49 ods. 1 CSP dospel k záveru, že vznesená námietka zaujatosti nie je dôvodná. Pre vylúčenie zákonného sudcu z prejednávania a rozhodovania veci je relevantnou len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Predložené podanie, založené najmä na verejných prejavoch žalovaného a jeho tvrdení, že on má svoje spriaznené osoby, ktoré vo veci rozhodnú podľa jeho želania, bez preukázania vzťahu k namietaným sudkyňiam, však relevantnú obavu nezakladá. S prihliadnutím na vyjadrenie sudkýň JUDr. Aleny Adamcovej, JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a JUDr. Viery Nevedelovej, ktoré osobu žalovaného ani len nepoznajú, vec prejednávajúci senát rozhodol o nevyhlúčení týchto sudkýň z prejednávania a rozhodovania vo veci sp. zn. 2Cdo/31/2025.

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.